

Erdogan H.,
PhD Instructor
Tourism and Hospitality Management
Tourism Faculty
Kastamonu University
Kastamonu/Turkey
h.erdogan@kastamonu.edu.tr

YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE POSTMODERN DÖNEM

Yabancı dil öğretimine ilişkin yaşanan yöntem değişikliklerinin temelinde öğrenim sürecinde yüksek başarı oranı sağlayan yöntem arayışı vardır. Bu arayıştan yola çıkarak daha iyi olduğu düşünülen ya da bir önceki yöntemdeki eksikliği gidermek adına yeni bir yönteme ihtiyaç duyulmuştur. Böylelikle dil öğretim tarihçesine birçok yöntem adı yazılmıştır. Daha sonra var olan yöntemler eleştirilerek, geleneksel yaklaşımdan uzaklaşmıştır. Tek bir yöntemi reddeden yöntem sonrası dönem kavramı literatüre girmiştir. Yöntem sonrası dönem, öğretmenlerin yöntemlerin gölgesinde kalmayarak, herhangi bir yöntemin ilkelerine bağlı kalmayarak kendi öğretim tekniklerini ve stratejilerini geliştirdikleri, özgürlüğü, özgünlüğü, yaratıcılığı ön planda tutan, yöntemlerin ötesine geçildiği yeni bir yönelimi ifade etmektedir. Bu eğilim postmodernist felsefenin bakış açısını yansıtmaktadır [7, s. 1061-1068].

Prabhu bu konuya ilişkin en iyi yöntemin olmadığını ifade etmiştir. Ona göre herkes için en iyi olan tek bir yöntem yoktur. Bir başka deyişle en iyi yöntemi, koşul ve amaç yani bağlam belirlemektedir. Bağlama göre yabancı dil öğretimi kapsamında öğretmen ve öğrenci ile ilgili unsurlar yer almaktadır. Öğretmene ilişkin unsurların arasında statü ve beceri gibi etmenler yer alırken; öğrenciye ilişkin unsurlar arasında öğrencinin yaşı, daha önceki öğrenim deneyimi, öğrenme amacı yer almaktadır. Ayrıca sosyal durum da önemli yer tutmaktadır. Dil politikaları, dilbilimsel ve kültürel tutum, ekonomik ve ideolojik etmenler; öğretim hedefleri, sınıf boyutu, zaman ve kaynak sınırlandırması, sınıf boyutu, sınıf etnosu gibi eğitim düzeni kapsayan bütün unsurlar dil öğretiminde önemlidir [6, s. 162]. Öğretmene özerklik sağlayan yöntem sonrası dönem, alternatif yöntemden ziyade yönteme bir alternatif arayışındadır. Geleneksel yöntem bilgiye dayalı pedagoji kuramlarını ortaya koymak için kuramcılara yetki verirken, yöntem sonrası dönem öğretmenlere sınıfa yönelik uygulama fırsatı sunmaktadır [3, s. 29-30]. Tüm bu unsurlar ve dönemin mevcut koşulları göz önünde bulundurularak öğretim stratejisi geliştirilmelidir.

Yöntem sonrası dönemde öğretmen özerkliğini meslekî ve kişisel bilgisiyle şekillendirmektedir. Öğretmen, öğretme sürecine girdiğinde sınırlandırıcı, kısıtlayıcı bir yöntemden uzaklaşması gerektiğinin farkına varır. Bunu yerine getirmek için ise kişisel öğretme bilgisine güvenmelidir. Öğretmen kendini geliştirme ve kendini keşfetme arzusuyla motive edilmelidir [4, s. 548-550]. Yöntem sonrası dönemde öğrenci de özerktir. Öğretmenler, öğrencilere başarılı bir öğrenme süreci geçirebileceği bilişsel, bilişsel ötesi ve etkileyici teknikler uygulama fırsatı vermektedir [4, s. 545]. Yöntem sonrası dönem, öğrencileri eleştirel düşünmeye

yönlendirmekle birlikte öz farkındalık ve öz eleştiri yetisini aşlamaktadır. Öğrenciyi dilsel ortamda bir araştırmacıya dönüştürmektedir [1, s. 69].

Dil öğretimi özellikle sosyo-kültürel anlamda meydana gelen değişikliklere bağlı olarak hızlı bir şekilde modernleşmektedir. Toplumun gelişiminde, bilimsel bilgilerin ve uygulama ihtiyaçlarının gelişiminde atılan her bir yeni adım, yabancı dil öğretiminin içeriğinin ve yöntemlerinin gözden geçirilmesine yol açmaktadır [5, s.30].

Postmodern toplumlarda internet teknolojileri, sosyo-kültürel, ekonomi ve birçok alanda olduğu gibi eğitim alanında da önemli bir ivme kazanmıştır. Çağdaş eğitim sisteminde sınıf içi ortamlar dijital teknolojilerle donatılmaktadır. Bu durum öğretmenlerin kendi yöntemlerine yenilik katma ve zenginleştirme imkânı sunmuştur. Böylelikle eğitim literatüründe ve bununla birlikte yabancı dil öğretiminde teknoloji entegrasyonu kavramı ortaya çıkmıştır.

Görsel, işitsel, kitle iletişim araçları; uydu, dijital ve kablolu yayın yapan televizyon ve radyo kanallarıyla birlikte, bilgisayar ve bilişim teknolojilerinin yaygınlaştığı bir dünya platformunda değişen öğrenci profiline geleneksel eğitim yöntemleriyle yaklaşmak uygun görülmemektedir [2, s. 30]. Bu bağlamda yabancı dil öğretiminde de geleneksel yöntemlerden uzaklaşarak yöntem sonrası kavramının baskın olduğu postmodern eğitim sisteminde çağın gereksinimleri ve imkânları doğrultusunda eğitim stratejileri belirlenmelidir.

Sonuç olarak yöntem sonrası dönemde öğretmen kendi öğretme koşullarını ve stratejilerini belirlerken, öğrenci de öğrenim sürecinde daha aktif ve özerk bir kimliğe sahiptir. Daha esnek olan postmodern dönemin ortaya koyduğu yöntem sonrası dönemde, bağlama göre eğitim stratejisi belirlemek bu devrin en belirleyici özelliği olmuştur. Bununla birlikte modern teknoloji koşullarına ve öğrenci profiline uygun yenilikçi eğitim stratejilerinin belirlenmesi zaruret olmuştur.

References

1. HAMAMCI, Z. Yabancı Dil Öğretimi Tarihçesinde Yöntem İncelemesi. *Journal of Research in Education and Teaching*, 2 (1), 2013, s.66-70.
2. KIZILER, F. Postmodernist Bir Yaklaşımla Yabancı Dil Öğretiminde Yazının Yeri. *Akademik İncelemeler*, 3(2), 2008, s. 27- 42.
3. KUMARAVADİVELU, B. The Postmethod Condition: (E)merging Strategies for Second/ Foreign Language Teaching. *TESOL Quarterly*, 28 (1), 1994, pp. 27-48
4. KUMARAVADİVELU, B. Toward a Postmethod Pedagogy. *TESOL Quarterly*, 35(4), 2001, pp. 537-560.
5. OBDALOVA, O.A. İnoyaziçnoe obrazovanie v XXI veke v kontekste sotsiokul'turnih i pedagogičeskih innovatsiy. Tomsk: İzdatel'stvo Tomskogo universiteta, 2014. 180 s.
6. PRABHU, N.S. There Is No Best Method- Why? *TESOL Quarterly*, 24 (2), 1990, pp.161-176.
7. TEKİN ÖZEL, R. Yabancı Dil Öğretiminde Yeni Bir Paradigma: Yöntem Sonrası Dönem. *DTFC Dergisi*, 59 (2), 2019, s.1057-1086.